

ISSN 1845 - 8122

UDRUGA "KAZALIŠTE, VIZUALNE UMJETNOSTI
I KULTURA GLUHIH

PLJESAK JEDNE RUKE

god.14, broj 70, 2018

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Događanja: AbbA Europe: Spajanje publike putem umjetnosti	4
3. Događanja: Prvi međunarodni Festival kazališta “Znak i Zvuk”	5
4. Osvrt: Međunarodni Festival “Znak & Zvuk”	8
5. Osvrt: Moji odlični doživljaji na festivalu “Znak & Zvuk”	12
6. Događanja: Međunarodni tjedan gluhih / Međunarodni dan gluhih	15
7. Kolumna: Kazalište, izlet i druženje	16
8. Intervju: Graziella Falletta	17
9. Intervju: Edward Chan, predsjednik kazališta “Tišina”	18
10. Intervju: Joanne - Tsang Ka Wai	19

“Pljesak jedne ruke” - Časopis Udruge “Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN”

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

Telefon: 385 91 492 31 09 (SMS)

E-mail: pljesak.jedne.ruke@gmail.com

udrugadlanzagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

Žiro-račun: HR 95 24020061100074154 (Erste Bank)

OIB: 51629434968

Matični broj: 1608037

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Glavni urednik: Lino Ujčić

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Lektura: Dijana Adžić

Tisak: Tiskara Ban

Fotografija: Sabahudin Jusić

Ovaj časopis je financiran sredstvima Zaklade “Kultura Nova”, Ministarstva kulture i Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport.

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture

Riječ urednika

Dragi čitatelju časopisa „Pljesak jedne ruke“; gledatelju predstava i učesniku Festivala „Znak& Zvuk“ :

Pred nama su osvrti; dojmovi; izvještaji i intervjui sa glumcima Festivala „Znak & Zvuk“ koji se održao u periodu: 26. – 28. rujna 2018. u Zagrebu. Nakon predstava koje su odgledane slijedio je izlet na Plitvice, te razgledavanje znamenitosti grada Zagreba.

umjetnosti na znakovnom jeziku iz čitavog svijeta (od Belgije čak do Hong Konga).

Sve je to bilo neprocjenjivo iskustvo; a uspjeh nije izostao zbog dobre organizacije i gostoljubivosti domaćina: svi su gosti bili vrlo zadovoljni.

epe želje za budućnost. Svi se toplo nadamo ponoviti ovakav događaj za dvije godine. I mi sami smo vrlo često i rado gosti mnogim susretima i festivalima diljem Europe.

Nadamo se da ste uživali u festivalu, a ako niste bili u

Organizatori; glumci; i mi gledatelji, družili smo se nekoliko dana; stekli nova prijateljstva; suradnje i uživali u kazališnoj

Neki od gostiju su dali intervjue; koji su jezgroviti; jasni i kratki, ali nose zahvale, pozdrave i lij-

moćnosti posjetiti ga; da ćete bar uživati u ovim rečenicama.

Vaša Petra

Abba EUROPE : SPAJANJE PUBLIKE PUTEM UMJETNOSTI

2017 – 2019, Udruga „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN“

Abba Europe je partnerstvo devet organizacija iz Belgije, Portugala, Bugarske, Velike Britanije, Finske i Hrvatske kojima je u cilju razviti umjetnički izričaj inkluzivnog bilingvalnog teatra (IBT) za mješovitu publiku gluhih i čujućih.

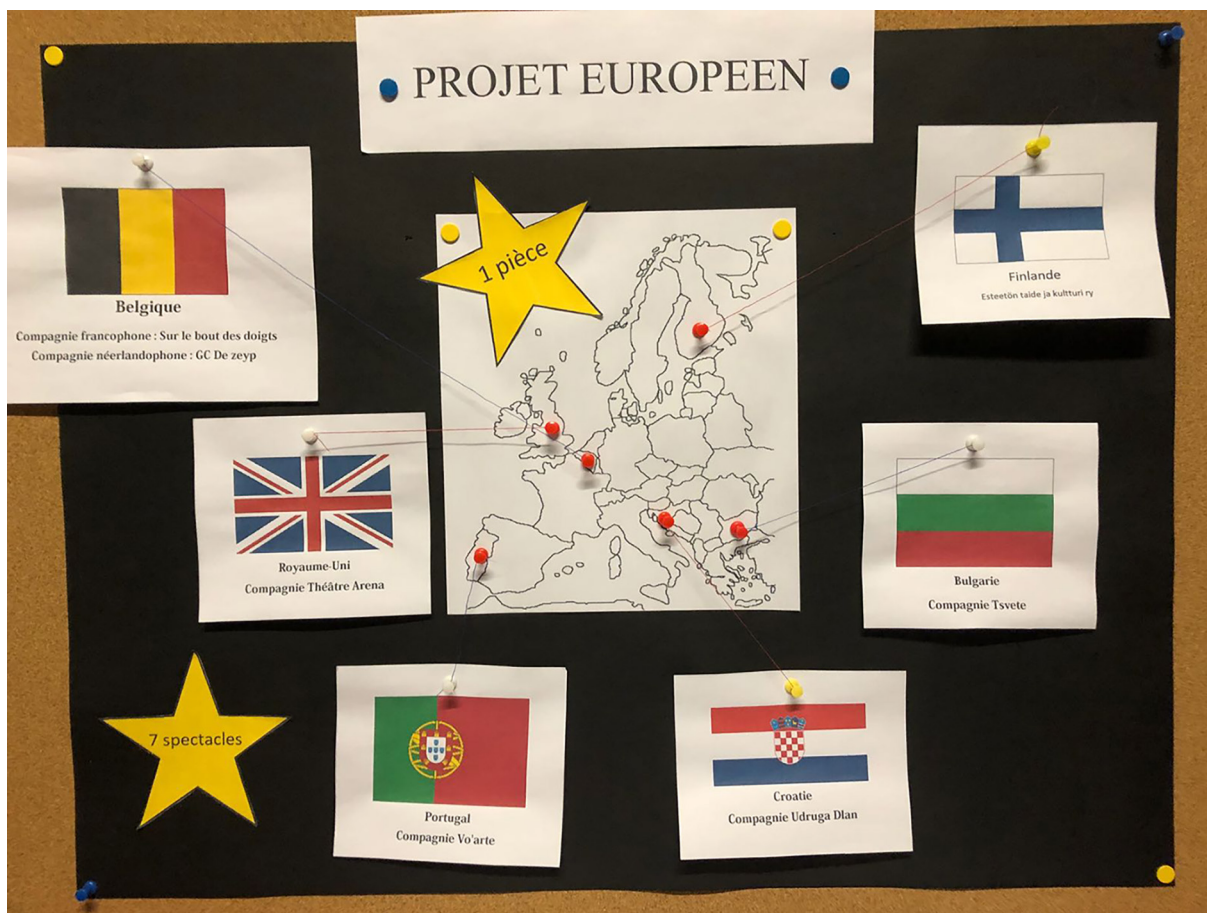
tora Eera Enqviste), u kojoj je svaki lik simultano interpretiran i od strane gluhog i od strane čujućeg izvođača (znakovnim i glasovnim jezikom), partneri žele definirati smjernice za razvoj pozitivnih politika za inkluzivno bilingvalno kazalište u Europi.

partnerstva i u cijeloj Europi.

Više o projektu:

<https://signandsoundtheatre.eu/?lang=hr>

Projekt je sufinanciran od strane programa Kreativna Europa, Minis-

Uz produkciju 60 kazališnih izvedbi IBT predstave „Čuvari snova“ (finskog au-

Isto tako žele razviti platformu za suradnju aktera iz područja kulture, socijalnog rada i rada s osobama s invaliditetom, koja će postati moguća razvojem publike za IBT u zemljama

tarstva kulture Republike Hrvatske, Grada Zagreba te Zaklade „Kultura Nova“.

PRVI MEĐUNARODNI FESTIVAL KAZALIŠTA „ZNAK I ZVUK“ U ZAGREBU

Udruga „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN“ je organizirala prvi međunarodni festival kazališta „Znak & Zvuk“ u okviru međunarodnog tjedna Gluhih od 26.9. do 28.09.2018. u velikoj dvorani CEKATE-a (Centra za Kulturu Trešnjevka).

Kako je festival posvećen promociji kazališnih izvedbi gluhih umjetnika i umjetnica, ali i povezivanju amaterskih i profesionalnih umjetnika, kao i gluhe i čujuće publike, tako je na otvorenju u srijedu 26.09.2018. bio organiziran okrugli stol na kojem je cilj bio razgovarati o „Ulozi bilingvalnog teatra za razvoj inkluzije i umjetnosti gluhih i čujućih“.

Okrugli stol je moderirao i vodio dr.sc. Mario Kovač koristeći rezultate anketnih upitnika koje je publika dobila nakon druge izvedbe bilingvalne predstave „Čuvari snova“. Najviše se posvetilo pažnje razgovoru o misiji samog festivala, a to je razvijanje empatije između gluhih i čujućih putem kazališta kao specifičnog načina umjetničkog izražavanja, i to zahvaljujući upravo inkluziji i unošenju bilingvalne metode u kazalište.

Govorilo se i o viziji razvoja i poticanja takvih vrsta okupljanja i druženja na jednom mjestu kako gluhe tako i čujuće publike. Istaknuto je kako treba razviti široku međunarodnu mrežu amaterskih i profesionalnih umjetnika, a onda im omogućivati veću vidljivost na općoj društvenoj, kulturnoj i umjetničkoj sceni.

Kako je to već zaživjelo u praksi odmah su nam pokazali u bilingval-

UDRUGA KAZALIŠTE VIZUALNE UMJETNOSTI I KULTURA GLUHIH - DLAN

THE INTERNATIONAL DEAF WEEK
FESTIVAL
KAZALIŠTA ZNAK & ZVUK
THEATRE FESTIVAL SIGN & SOUND
ZAGREB 27.-28. 09.2018

nog predstavi „Čuvari snova“ gluhi glumci zajedno s profesionalnim čujućim glumcima – Lino Ujčić, Iva Vrbos, Kristijan Ugrina, Korana Ugrina, u režiji predsjednika Udruge „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – Dlan“ Angela Naumovskog.

Predstava je sve u svemu odlično primljena. Za neke koji su je prvi put gledali je možda na početku djelovala malo zbunjujuće ili

kaotično, ali kada su shvatili bit, tad je to zaista postalo ono pravo, što je do sad nedostajalo.

Istu večer, u četvrtak 27.09.2018. bile su izvedene još tri predstave: dvije koje su nam prikazali gluhi umjetnici iz Mađarske: „Kameleon“ i „Pjesma za Šandor“, te

„Kameleon“ – Zsuzsa Takatsne

predstava „Mr. Bean show“ koju nam je predstavio Dejan Stojanović iz Srbije. Trebalo se brzo preorijentirati iz jednog sadržaja i doživljaja na drugi, ali svi su uživali i brzo su zaboravljene male, početne organizatorske greške.

Dejan Stojanović kao Mr.Bean

U petak, 28.09.2018. u 19 sati, zabavljala nas je Belgijska skupina s nizom smiješnih scena u predstavi „Super Bolnica“. Poslije njih, Mađari su nam prikazali svoju predstavu „Klupu“. I na kraju festivala zanimljiva skupina umjetnika iz Hong Konga, odigrala je maštovitu i zaiгранu predstavu „Magični svijet igračaka“. Za kraj su nas ostavili s divnom porukom koja govori

da je sve ono što izgleda potrgano, odbačeno i zaboravljeno ipak vrijedno. Za gluhe umjetnike i ljubitelje kazališta to nije bio kraj.

svaka skupina umjetnika, a poslije ručka imali smo se prilike upoznati i družiti uz kartanje i razgovor.

„Pjesme o Sandor i Janos“ – Erika Turoszky i Zsolt Laki

Magični svijet igračaka i glumaca iz Hong Konga

Oni su još produžili svoj kazališni san, ali sad na jezerima iz snova, na Plitvicama. Tako su cijelu subotu proveli uživajući u bojama, mirisima, u ljepotama prirode. Međunarodni tjedan gluhih se kasnije nastavio tamo gdje je i započeo, u Zagrebu.

U nedjelju, 30.09.2018., smo se svi odazvali na poziv Saveza gluhih grada Zagreba na ručak u gradu mladih. Kratko smo se predstavili,

Zahvalivši se na ugodnom provedenom ranom poslijepodnevnu, nastavili smo našim gostima iz Belgije, Hong Konga, Mađarske i Srbije pokazivati obilježja i kulturna bogatstva kojima je bogat naš Zagreb.

Zajedno smo, razgledavajući i uspoređujući svatko sa svojim gradom, vidjeli Kamenita vrata, Trg sv. Marka, Kulu Lotrščak, spuštali se uspinjačom, razgledavali Hrvatsko narodno kazalište, Trg bana Josipa

Super bolničari iz Belgije

Jelačića i naposljetku katedralu. Mi ponosni domaćini smatramo da smo uspjeli u svom naumu.

Uspjeli smo zapaliti iskrnu iz koje se nadamo da će nastati požar, požar nečeg novog na dobrobit i gluhih i čujućih.

Nadamo se da će nas i dalje podržavati grad Zagreb, zaklada Kultura Nova, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, hotel Laguna, Ban tiskara, ali i Hong Kong Arts Development Council (Vijeće za razvoj sektora umjetnosti Hong Kong) i mnogi drugi dragi i dobri

ljudi kao što su dosad. Ovim putem im se svima od srca zahvaljujemo.

Lino Ujčić

Vesela glumačka družina na Gradecu (Zagreb)

Izvođačica u odjeći onog vremena (početak 19. st.) je na pozornici pokretima tijela i izrazima lica izvrsno prikazala spektar emocija.

Taj spektar je vrlo bogat: od lakog poigravanja do zanosa iritirane strasti. Scenografija je bila jasna, jer je uz tu izvođačicu bio drugi izvođač koji je prikazivao znakove – simbole razdoblja mađarske revolucije (zastava, koplje,). „Prirodno i neposredno izražava doživljaje, ruši pregradni zid između pjesnika i publike, pred čitatelja staje kao osjećajna ličnost izražavajući emocije: osjećajnost, čežnju i bol“.

„Kameleon“ - „Hungary Deaf Theatre“, Mađarska

Predstava „Kameleon“ je vrlo zanimljiva i potakla me na razmišljanje. U prvoj sceni govori o osobi, beskućnici, koja „sanja“ da se mijenja, tj. „pretvara“ u osobu lagodnog života. Beskućnica skida staru odjeću sa tijela i u haljini uživa u životu (radi, uživa, pleše, ...).

U završnom dijelu se vraća na početak scene, kao beskućnica koja spava. Kako glasi naslov predstave koja zorno prikazuje scene preodijevanja, kameleon, kao životinja, je prirodno poznat po sposobnosti promjene boje tijela ovisno o situaciji.

Odlična je usporedba kameleona i nas ljudi. I mi se, po potrebi baš kao kameleon, mijenjamo da bi uspješno stigli do svog cilja.

Koliko je kameleonu potrebna prilagodba da bi osigurao vlastito preživljavanje, toliko je i čovjeku u ovim turbulentnim vremenima potrebna borba i prilagodba da bi osigurao svoju postojanost, sposobnost preživljavanja i mogućnost daljnjeg napretka.

„Kameleon“ – Zsuzsa Takatsne

Bit borbe u životu i je da se mijenjaš i dopunjuješ. Prilagođavajući se poput „kameleona“, podešavamo svoje senzore za bolje razumijevanje i komunikaciju. Pristup u komunikaciji treba biti usmjeren, naravno kroz empatiju i razgovor između čujuće i gluhe osobe.

Neki tvrde da čovjek ne mora imati urođen dar prilagodbe, nego se ta vještina stječe kroz život. „Mora postojati urođeni dar koji se izoštri u situacijama u kojima se čovjek nađe. Što je veći dar, to su veće mogućnosti. Kako u profesionalnom, tako i u privatnom životu.“

„Klupa“ - Zsuzsa i Erika

„Klupa“ - „Hungary Deaf Theatre“, Mađarska

Komično satirična predstava, koja govori o dva različita svijeta iz urbane i ruralne sredine.

Dvije izvođačice na klupi su zorno prikazale kulturne razlike života iz grada i sela kroz izraze lica i pokrete tijela. „S umjetničke strane, vrlo zanimljivo i odlično odrađeno od početka do kraja.“

„Mr. Bean Show“ – Dejan Stojanović, Užice, Srbija

Urnebesno komična predstava koja je izmamila od srca osmjehe publike. Dragi čitatelji, vama je poznat engleski glumac i komičar Rowan Atkinson koji je široj publici najpoznatiji po ulogama smušenog Mr. Beana u istoimenoj seriji. Dovoljan je pogled na gluhog izvođača Dejana, koji je kao Mr. Bean osvojio svojom originalnošću - svojim izrazima lica i pokretima tijela. „Ispušni ventil za publiku!“

„Magični svijet igračaka“ - „Theatre of the Silence“, Hong Kong (Deaf Theatre)

Fascinirajuća predstava „Magični svijet igračaka“ pantomimičarska predstava za vizualnu komunikaciju, govori o klaunu koji odlučuje pronaći novi dom za sebe i sve igračke. Ta predstava je bila izvedena u obliku vizualnog komunikacijskog kazališta, što je oblik kazališnog nastupa koji poziva na visoki stupanj suradnje, uzajamnog razumijevanja i emocionalnog izražavanja gluhih izvođača (4 izvođača).

Magični svijet igračaka i glumaca iz Hong Konga

Počinja od scene kako talentiran lutak - klaun sjedi ostavljen u kanti za smeće, u kojoj je nekoliko starih, slomljenih, rastrganih i neželjenih igračaka. Prvi kontakt s publikom klaun je na pozornici stvorio magiju, ušao u neku drugu dimenziju, zadirao u najdublje sfere uma i besprijekorno prenosio doživljaj emocijama predstave publici.

„Klaun s posebnim darom ima priliku promijeniti sudbinu, pronaći novi svijet za sebe i druge igračke.

Dok putuje u ljudski svijet, opasnosti i nesreće se razvijaju. Hoće li moći pronaći mjesto za sebe?“

Publika se „uživjela – pridružila“ klaunovom posebnom putu, koji je pun suza i smijeha, kroz pantomimu, mimiku, ples, znakovni jezik, glazbu. Gluhi izvođači su komunicirali s publikom pomoću širokog spektra izvedbenih tehnika (izražajnih svjetlosnih), uključujući izraze lica, pokrete tijela, ruke u bijelim rukavicama, uz snažnu glazbu. „Hipnotički svijet!“

scenografijom i kostimografijom te izražajnim i atmosferskim svjetlom. Gluhi izvođači te predstave su izvrsno odradili „glumački“ posao uz istovremeno glasovno izražavanje čujućih glumaca.

Mješovita publika čujućih i gluhih osoba je simultano i potpuno jednako ravnopravno mogla uživati u izvedbi te predstave inovativnog inkluzivnog bilingvalnog teatra. To je kazališna izvedba u kojoj svaki lik iz predstave dobiva svojeg čujućeg i gluhog izvođača koji ga simultano interpretiraju i publici ga prezentiraju koristeći se znakovnim i glasovnim jezikom. Svaki lik predstave se publici prezentirao bilingvalno i bez potrebe za dodatnim prijevodom gluhoj ili čujućoj publici.

„Čujući glumci su pokazali senzibilitet, dobru volju i podršku. Gluhi izvođači su stekli povećanje samoinicijativnosti, samopouzdanja i sigurnosti, bolju toleranciju i solidarnost, bolje međusobno razumijevanje.“

Sve te kazališne predstave su se prezentirale mješovitoj publici koja je aktivno sudjelovala dijalogom i intervencijama u rješavanju predstavljene problematike na sceni. Tim predstavama gluhi i čujući izvođači su zainteresirali mješovitu publiku za izvedbene umjetnosti i uspjeli su zblížiti mješovitu publiku.

Gledanjem takvih kazališnih predstava, itekako se postiže najviši mogući stupanj jednakosti u sljedećem: između znakovnog i glasovnog jezika; između gluhe i čujuće publike, te između gluhih i čujućih umjetnika i izvođača. Takve predstave nadilaze komunikacijske prepreke. Pokazale su da gluhi i čujući mogu uspostaviti kon-

takt unatoč ograničenjima i da mogu nadići komunikacijske granice. To je izvrstan inkluzivan primjer za spajanje čujuće i gluhe publike putem kazališne umjetnosti na dva jezika: znakovnom i glasovnom jeziku. Tu nastaje ravnopravan „most“ razvoja empatije između gluhih i čujućih. Ugodna atmosfera, dobro raspoloženje, pozitivno ozračje. Svaka pohvala, smijeh do suza, vrlo dinamične i opuštajuće predstave. Značajna manifestacija, nezaobilazno mjesto susreta čujućih i gluhih kroz dijalog, komunikaciju i međusobnu suradnju.

Iskrene čestitke svestranom predsjedniku Udruge Angelu Naumovskom, organizatoru festivala Lini Ujčiću i njihovoj neiscrpoj aktivističkoj energiji. Također čestitke i svim kreativnim izvođačima predstava koji su sudjelovali u toj značajnoj manifestaciji. Izvođači su pokazali važnost znaka i zvuka, vrijed-

nosti postojanja i izražavanja. Slažem se sa riječima glumaca – izvođača predstava: „Svatko od nas ima svoju priču, probleme i loše strane - a mi smo odlučili sve to okrenuti na šalu, šalimo se i zabavljamo na vlastiti račun. Na sceni možemo biti što želimo, bez zadržke i osuda, a ono što je najbitnije - smijemo se od srca.“

Takve predstave su zasjale u punom sjaju i o njima će se dugo pričati. Što je najvažnije, njihovu kvalitetu prepoznala je i publika. Pozitivan je to znak koji nam govori da publika gluhih zahtijeva određenu razinu kvalitete produkcije i da postoji značajan broj gledatelja koji od kazališne umjetnosti traži više od zabave. Oni su jedva dočekali nekoliko takvih predstava zbog kojih se isplati otići u kazalište.

Toplo preporučam i daljnje izvođenje takvih kazališnih

predstava, u kojima beskrajno uživamo. Da se i dalje održavaju međunarodni festivali kazališta.

Da šira javnost prepozna umjetničke potencijale gluhih i nagluhih osoba, što ujedno i bitno utječe na njihovo samopoštovanje kroz umjetnost – kazalište. To je pravi pozitivan primjer inkluzije.

Ružica Kežman, prof. defektolog

MOJI ODLIČNI DOŽIVLJAJI NA FESTIVALU „ZNAK I ZVUK“

Gore navedeni naslov članka ujedno je glavna tema ovog broja časopisa dragog nam „Pljeska jedne ruke“ pa neću pisati sve po šablوني, koji su kazališni komadi prikazani, te iz koje države su došli kazališni glumci na tom Festivalu, koji se održavao u Zagrebu u Centru za Kulturu Trešnjevka krajem rujna 2018. godine. Radije ću opisati svoje posebne dojmove i nadasve odlična iskustva svega što sam uživao i vidio u odabranim predstavama sa tog Festivala.

ČETVRTAK 27. RUJNA 2018.

U sklopu Međunarodnog tjedna gluhih upriličena je posebna svečanost. Po prvi puta se održavao Festival kazališta pod imenom „Znak i zvuk“, gdje su došli brojni glumci iz svijeta i tako dali poseban pečat rijetkoj svečanoj atmosferi proslave Tjedna gluhih u Zagrebu. Održao se tradicionalni ručak u Gradu mladih u Zagrebu koji se odvija svake godine tijekom Međunarodnog tjedna gluhih, te je organiziran pod palicom Saveza gluhih i nagluhih grada Zagreba.

Ali je više pažnje i interesa usmjereno na ovaj Festival, gdje su mnogi gluhi korisnici bili svjedoci posebnosti proslave Međunarodnog tjedna gluhih na Dlanov način. Ja kao osvjedočeni ljubitelj kazališta tako sam izabrao kazalište kao osobni vrhunac Tjedna gluhih.

U četvrtak sam bio spriječen sudjelovati programu zbog posla, ali sam dvije od prikazanih predstava već gledao, pa znam otprilike

kako je to izgledalo. To su u zadnje vrijeme na vrlo pomodan način, bilingualno izvođene kazališne predstave. „Čuvari snova“ sam prije 4 mjeseca već gledao i u prošlom sam broju ovog časopisa već opisao svoje doživljaje, pozitivne kritike i primjedbe. Tako da neću ponavljati puno, osim da je to posebno kazališno djelo o granici između dva različita svijeta, gdje gluhi i čujućii moraju izgraditi most komunikacije i most spoznaje vlastitih i tuđih granica u sveopćoj ljudskoj psihologiji.

PETAK 28. RUJNA 2018.

Najzad je došao taj velebni dan. Mnogi gluhi prijatelji s kojima sam se susreo nakon Festivala su mi rekli da je taj petak najbolji dio Festivala. Kada sam prošao predvorjem kazališta, sreo sam dosta gluhih ljubitelja kazališta koji su prisustvovali u prvom dijelu Festivala, u četvrtak, te su svi oni bili pod posebnim dojmom i bili su jako zadovoljni cijelim repertoarom kazališnih predstava.

Druga kazališna predstava je iz Srbije, te prikazuje već poznati televizijski lik, svjetskog formata Mr. Bean – a. U predstavi ga komično utjelovljuje Dejan Stojanović. Njegovo komično djelo sam već odgledao putem interneta, i moram priznati da je odlično ukomponirao svjetski poznati lik u svoju verziju životne okoline.

Kazališni glumac se zato u predstavi zove Mr. Dejan. Ostale dvije predstave mađarskih izvođača nisam vidio, ali sam uspio uloviti njihovu izvedbu u petak, 28. rujna 2018., na drugom dijelu festivala.

No, nakon završetka događaja u petak 28. rujna, svi oni su se složili da je petak možda ipak najbolji dio događaja, a ja bih dodao da je to odlična uvertira u obilježavanje Međunarodnog tjedna gluhih u Zagrebu. To bi čak trebalo obilježiti i na televiziji! Zašto? Jer je to prvorazredni događaj Kulture gluhih! Nakon zatvorenog Festivala svi kazališni gluhi glumci iz svijeta koji su došli, su otputovali u subotu na izlet na Plitvice.

Zatim su u nedjelju uživali na tradicionalnom besplatnom ručku u Gradu mladih u Za-

grebu. Kazališni glumci zato imaju najbolje uspomene povodom Tjedna gluhih. Bravo! Bis!

Vratimo se na početak drugog dijela kazališnog događaja. Odmah pri ulazu u Centar za Kulturu Trešnjevka bila je dosta velika gužva koja je se samo povećavala, jer mnogo gluhih ljudi htjelo doći gledati remek-djelo kazališne predstave iz Hong Konga, a među njima i moja malenkost. No, kada smo ušli unutra u dvoranu, bila je skoro na pola popunjena unatoč očekivanju da će biti do kraja cijela dvorana biti rasprodana.

Iako je Festival „Znak & Zvuk“ proglašen najvažnijim događajem za kulturu gluhih povodom Međunarodnog tjedna gluhih, čudno je da nije jako puno gluhih gledatelja došlo. U svakom slučaju pola dvorane je već super uspjeh, jer došli su pravi ljubitelji kazališnih predstava. Iako nije prvi puta da se na nekoj hrvatskoj predstavi u kojoj su glumci izvorno gluhi ljudi naplaćuje ulaznica, sve dosadašnje premijere u režiji udruge Dlan su zapravo bile besplatne, i baš zato su namamile mnogo gluhih korisnika.

Na ovom Festivalu sve su se ulaznice naplaćivale, pa možda neki gluhi nisu imali novaca (mislim na težak položaj gluhih umirovljenika), no ja podržavam akciju udruge Dlan da se cijeli Festival naplaćuje, jer se radi o posebnom događaju čiji uspjeh se vrlo teško može reprizirati. Ionako je cijeli Festival posvećen samo pravim

gluhim ljubiteljima kazališta.

Sam početak drugog dijela kazališnih događaja, krenuo je izvedbom gluhih belgijskih glumaca, te je po mom mišljenju, to bila najbolja komedija gluhih. Lagana i pitka izvedba, s mnogo glumaca i glumica. Prizor iz jedne životne istinite priče o ljudskoj želji za srećom. Cijela bina je bila ispunjena mnogim šarolikim ljudskim likovima, gdje svatko vuče na svoju stranu u potrazi za vlastitim životnim smislom. Prevladao je crni humor vezan uz ljudsko nastojanje u potrazi za doživljavanjem sreće.

Cijela publika se grohotom nasmijala na sve te njihove pokrete rukama i tijelom. Po meni, najbolji belgijski glumac je bio onaj najkrupniji muški lik. Maestralno je odigrao sve u najboljem stilu životne glume. Ostale uloge su također bile odlične, svaka glumica je dala svoj doprinos, svaka svojom ulogom tijekom predstave, dok je onaj krupni muški lik odigrao dvije uloge. Uloga detektiva je bila fenomenalna.

Nakon odlične belgijske predstave koju smo šezdesetak minuta s lakoćom poprati uslijedila je pauza od desetak minuta gdje smo izvan dvorane odmah razmjenjivali odlične utiske o belgijskim glumcima. Svi gluhi posjetioци su bili prezadovoljni i nasmiješeni te smo bili baš spremni za mađarsku kratku kazališnu izvedbu.

Mađarska kratka izvedba od dvadesetak minuta je bila odličan skeč iz životne drame gdje se dvije ženske osobe natječu u šminkanju i ostalim radnjama, kako bi bile što zgodnije i privlačnije. Prvi ženski lik je ugladana dama u godinama, dok drugi ženski lik utjelovljuje djevojka sa sela noseći veliku pletenu košaru. Sjedile su na klupi i prva se dama počela šminkati, a druga je pratiti sa svojim seoskim načinom šminkanja. Dosta smo se smijali, te smo bili iznenađeni svim vrstama rekvizita iz velike pletene košare.

Poslije mađarske izvedbe imali smo pauzu od desetak minuta i pri tome su sve nas zamolili da u sljedećoj predstavi ne smijemo koristiti mobitele, niti fotografske aparate za slikanje, jer imaju zaštićeno autorsko pravo. Jedino što mi gluha publika možemo napraviti jest uživati u najslavnijoj predstavi Festivala, jer se radilo o gluhim gostima izravno iz Hong Konga, Kina.

Tako smo za vrijeme pauze postali nestrpljivi i htjeli smo da što prije započne magična predstava. Svjetla su se počela gasiti i iščekivali smo čistu magiju iz mraka.

I bi svjetlo...u sredini lutka klaun, cijela scena me podsjetila na prvi kazališni uradak Planeta Tišine prije dvadesetak godina. Time je počelo stvaranje svijeta kazališta i po mjeri gluhih stanovnika, a ne samo po mjeri čujućih na našim prostorima. Ideja te magične predstave jest jako slična Pinokiju.

Dakle priča te predstave kreće od oživljavanja lutke, te njezino očajničko pokušavanje uklapanja u surovi svijet. Na svom putu lutka klaun nailazi na brojne prepreke i druge nedaće s ljudima. Težište te magične predstave jest korištenje mnogo boja, te brojnih kostima i vješto zastupljenih kazališnih rekvizita na bini. Moram priznati da je bilo sve odlično međusobno usklađeno i sve je bilo savršeno komponirano, te nije bilo praznog hoda prilikom izmjena scena.

Svi su se u raznim ulogama izmjenjivali jedni za drugima, bez prekida, i tako se odlično uskladili u jednu cjelinu tijekom cijele kazališne izvedbe. Mora se priznati, bilo je vrhunski odigrano na profesionalan način. Kao ozbiljna kazališna družba na svjetskom glasu, što i jesu. Ova magična

predstava će svakako ostati među nama gluhih ljubiteljima kazališta dugo upamćena, kao i ime slavne kazališne družine iz Hong Konga.

Stvarno sam imao čast uživati u ovoj posebnoj predstavi, ostat će mi svakako ta glumačka družina u posebnoj uspomeni. Ali ono što je vrlo zaintrigiralo moju malenkost je toliki broj raznovrsnih uloga da sam očekivao desetak i više kazališnih glumaca, a ono na kraju slavne predstave na binu je izašlo samo četiri gluha glumca. Stvarno su predivno vodili cijelu predstavu i majstorski stvorili cjelokupni ambijent ove predstave. Bravo! Bis!

ZAKLJUČAK

Ponavljam, zaključak bi bio da je cijeli Festival uspio u promoviranju kulture Gluhih. Uspio je u svim pogledima, jedino imam osjećaj da su organizatori festivala htjeli i očekivali da će cijela dvorana biti dupkom puna sve do zadnjeg sjedala, a još nije. Nećemo tražiti razlog zašto nisu još mnogi drugi gluhi došli, unatoč mnogim obavijestima i reklamama za ovaj odličan festival. Reklamirao se putem društvenih mreža i na plakatima obješenim u mnogim klubovima

gluhih, kako po Zagrebu tako i izvan Zagreba po cijeloj Hrvatskoj.

Čak je došli grupa gluhih iz Siska. Možda je razlog tome što se Festival naplaćuje. Gluhi ljudi nisu svi baš jednakih financijskih prilika, ali su došli gluhi istinski ljubitelji kazališta. U svijetu se, zato, odaje veliko priznanje organizatorima festivala „Znak & zvuk“, jer promoviranje kulture Gluhih u svijetu ima posebno veliku težinu. U Zagrebu se to organizira prvi puta povodom Međunarodnog tjedna Gluhih.

Zato svi mi gluhi gledatelji možemo biti jako zadovoljni cijelim događajem. Prema dobivenoj informaciji, Festival će se organizirati svake dvije godine u Zagrebu za nas gluhe, pa zato jedva čekamo drugo izdanje! S brojnim glumačkim družinama iz sve većeg broja država i većim brojem gluhe i čujuće publike tj. za što ljepše obilježavanje Međunarodnog tjedna Gluhih u rujnu 2020. godine.

mr. sc. Zlatko Orct

anja- događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja- događanja-do

Međunarodni tjedan gluhih / Međunarodni dan gluhih „Sa znakovnim jezikom svi su uključeni“

Obilježavanje Međunarodnog tjedna gluhih, pod pokroviteljstvom predsjednika Gradske skupštine Grada Zagreba, bilo je održano od 23. rujna do 30. rujna 2018. U to je bila uključena i proslava Međunarodnog dana znakovnih jezika. Zajednička tema ovogodišnjeg Međunarodnog dana znakovnih jezika i Međunarodnog

tjedna gluhih glasi: „Sa znakovnim jezikom svi su uključeni“.

Međunarodni tjedan znakovnih jezika je usvojen na UN-ovoj Općoj skupštini, na kojoj je odlučeno da će se obilježavati na godišnjoj razini, točnije, 23. rujna, počevši sa godinom 2018. Pripadnici Međunarodne zajednice gluhih se u to vrijeme, svake godine, okupljaju kako bi promovirali status znakovnih jezika i prava gluhih osoba. Inkluzija i ravnopravno sudjelovan-

je gluhih u društvu podrazumijevaju pristupačnost znakovnih jezika, priznatih i podržanih, a to se očekuje postići kroz ciljeve održivog razvoja, utemeljenih od strane Ujedinjenih naroda.

U svijetu živi oko 72 milijuna gluhih osoba, a u Hrvatskoj prema podacima Hrvatskog registra za osobe s invaliditetom 13 460 osoba s težim oštećenjem sluha. Cilj obilježavanja Međunarodnog dana i tjedna gluhih je podiza-

nje svijesti javnosti o specifičnim problemima i potrebama gluhih osoba, što je jedna od temeljnih pretpostavki za poboljšanje njihova položaja u društvu i kvalitete života.

U tom tjednu, Udruga "Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN" i CeKaTe, u Zagrebu, sponosom su predstavili prvi Međunarodni festival kazališta "Znak & Zvuk". 26.9. 2018. održan je istraživački okrugli stol s temom: "Uloga bilingvalnog teatra za razvoj inkluzije i umjetnosti gluhih i čujućih". 29. rujna održana je proslava Međunarodnog dana gluhih, odnosno svečano slavlje i zatvaranje tjedna obilježavanjem Dana gluhih.

Predsjednica Saveza Zagreba Katica Tonković je okupljenim članovima Saveza gluhih i nagluhih Zagreba zaželjela dobrodošlicu, kao i izvođačima festivala kazališta iz Belgije, Mađarske, Srbije i Hong Konga. Bio je organiziran tradicionalan ručak za sve članove i za gluhe izvođače festivala kazališta u Gradu Mladih.

Druženje starih i mladih članova sa izvođačima festivala kazališta, trajalo je od 10 do 17 sati. Okupljeni članovi su osim druženja, uživali i u zanimljivim i duhovitim predstavama – skečevima koje su pantomimom predstavili izvođači: Graziella Falletta iz Belgije „Žena utopljenica“, Erika Turoczy iz Mađarske „Sprovod svih invalida“, Edward Chan i Jeff Chun iz Hong Konga „Komunikacija“. Naš stariji, poznati pantomimičar Viktor Paris, unatoč svojim godinama, izveo je pantomimom skeč „Kaubojski“, koji je nas sve oduševio.

Prioriteti za gluhe i nagluhe osobe su prava na znakovni jezik, ostvarenje jednakih mogućnosti u svim područjima života, uključujući pristup obrazovanju i informacijama. Unatoč nekim pozitivnim pomacima za poboljšanje položaja gluhih i nagluhih u društvu, vjerujem da će se

mlađe generacije gluhih i nagluhih i dalje morati što više angažirati na putu prema boljitku. I za zajednicu i za promicanje individualnih ljudskih prava. Potrebno je podići razinu svijesti kod šire javnosti, kako bi i oni prepoznali važnost znakovnog jezika i kako bi pomogli ostvarenju ljudskih prava i za gluhe i nagluhe osobe. Javnost je potrebno senzibilizirati na prepoznavanje problema gluhih i nagluhih osoba.

Problema kao što su: adekvatno obrazovanje, jednako i ravnopravno sudjelovanje u svi sferama života, podrška i komunikacijski posrednici u važnim situacijama, smještaj starijih gluhih u staračke domove itd. Nadajmo se da će budućnost donijeti boljitak, i da će svima biti bolje, bolje za sve nas članove zajednice gluhih i nagluhih.

POSJET GLUHIH PREDSTAVNIKA - „Theatre of the Silence“, Hong Kong

30.9.2018. Centar za odgoj i obrazovanje «Slava Raškaj», u Zagrebu, u Nazorovoj 47, posjetili su gluhi izvođači festivala kazališta iz Hong Konga. Djelatnica Centra, profesorica defektologije Ružica Kežman je uz naš film „KISS“, upoznala gluhe predstavnike iz Hong Konga sa radom naše ustanove koja se bavi i poboljšanjem kvalitete života osoba s invaliditetom, s naglaskom na probleme s kojima se suočavaju gluhe i nagluhe osobe.

Prezentirala je život naše poznate gluhe slikarice Slave Raškaj, svoja poučna i zanimljiva iskustva o radu sa učenicima oštećena sluha i s komunikacijskim teškoćama. Gluhi učenici su uživali s tim gluhim predstavnicima i učili smo jedni od drugih o znakovnom jeziku (naš znakovni i kineski znakovni jezik).

Kako glasi moto „Sa znakovnim jezikom svi su uključeni“, tako smo svi gluhi i nagluhi cijelog svijeta uključeni sa znakovnim jezikom.

Kazališni umjetnici iz Hong Konga u posjeti školi „Slava Raškaj“

"Gledajući vas mlade gluhe i nagluhe danas, dopustite mi izraziti želju za godine koje su pred nama, a to je da se svi zajedno, uključimo u poboljšanje položaja gluhih i nagluhih osoba u društvu i njihove kvalitete života i u promicanje većih i boljih prava, kako bismo zajedno stvarali društvo

znanja i tako pridonijeli intenzivnijem uključivanju Hrvatske u suvremene europske i svjetske trendove razvoja.

Premda slika našeg društva ponekad izgleda drukčije, vjerujem kako svi zajedno možemo osnažiti vrednovan-

je uspjeha svakog pojedinca i ojačati promicanje ljudskih prava gluhih i nagluhih osoba."

Ružica Kežman, prof. defektolog

mna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolu

KAZALIŠTE, IZLET I DRUŽENJE

Krajem rujna 2018. U Zagrebu je Udruga „Dlan“ organizirala krasan događaj – Festival kazališta „Znak&Zvuk“, u Trešnjevачkom kulturnom Centru.

Već sama najava festivala obećavala je dobru zabavu, upoznavanje novih (gluhih) i umjetnika ljudi iz 4 zemlje – Belgije, Mađarske, Srbije i Hong Konga (Kine). Na žalost prvi dan Festivala nisam prisustvovala prikazivanju četiri predstave, no kasnije su mi pričali da je bilo vrlo dobro, zanimljivo i zabavno, no „udarni“ posljednji dan sam dobila preporuku svakako pogledati postav Belgije, Mađarske i Hong Konga. Propustila sam predstavu Mr. Bean izvođača iz Srbije i dvije predstave izvođača iz Mađarske, kao i našu predstavu „Čuvari snova“, o kojoj smo već pisali.

Izvođači iz Belgije su uprizorili predstavu u trajanju od jednog sata, koja me više podsjećala na „skeč“ (skicu, kratki prikaz neke radnje, koja obično završava smiješno). Radilo se, kasnije sam doznala, makar nisam „uhvatila“ poantu – o potrazi za srećom.

Vrlo napadno je prikazano kako pojedinac traži sreću kroz zdravlje, a time spolnost i mijenjanje spolnosti, traži životnu sreću kroz ispunjavanje životne svrhe putem ljubavi. Tu je bilo brutalnih i ekstremnih scena koje su bile komadići crnog humora (npr. ugradnja silikonskih

grudi i odsijecanje muškog spolnog organa - jedna operacija sa lošim, a jedna sa sretnim ishodom).

Ukratko, smijeha u izobilju, karikature ljudskih karaktera i situacija, preokreti, i na kraju sretan kraj. Mađarski izvođači predstavili su kratki 15 - minutni skeč o dvije žene koje su nas također nasmijale i oduševile.

Odlične glumice prikazuju susret na klupi, gdje je prikazana suprotnost između grada i sela. Žena iz grada je oboružana svim atributima, rekvizitima i perfidnim „oružjem“ poput šminke, odjeće, obuće, bogate hrane i pića. Nasuprot njoj, žena sa sela vadi svoje domaće, „seljačko, domaće“ jelo, kruh i kobasice, pije rakiju, češlja se četkom za timarenje konja, maže usne koncentratom od rajčice i sl.

sve ovo sa gradskim prikazom lažno, izvještačeno, isforsirano, a da seoski proizvodi ostaju izvorni, zdravi i jednostavni. Unatoč grubosti i ne - eleganciji žene sa sela, ona je zadobila moje odobravanje, dok je u stvarnom životu glumica koja je glumila ženu iz grada, zadobila moje prijateljstvo.

Zadnja grupica iz Hong Konga ostavila me bez riječi. Moja prijateljica i ja do mene smo tiho i kratko komentirale. Kazalište je klasik. Ovdje ima tradicionalnog kineskog kazališta, kao i kazališta sjena, suvremenih elemenata i pantomime. Dakle profesionalci, odnosno, dugogodišnje kazalište koje ima uigranu ekipu. Tematika je ljudskost, suosjećanje, usamljenost, sreća, ljubav i ljudska izolacija prema „drukčijima“. U ovoj predstavi klaun-lutak je drugačiji, im-

Zajednička fotografija na Plitvicama

Jako smiješno, odlično prikazano, osjeća se lagana napetost i to da je

itira ljude, i nailazi na osudu, a on je samo lutak. Kroz razne avanture stiže

do starca, koji bi mogao biti Gepetto, (a Klaun bi mogao biti Pinokio) – i udahne mu dušu, osjećaj i osobnost.

Odlični glumci su odigrali Klauna, glavni ženski i muški lik, sporedna dva lika – svi su stvarno briljantni glumci. Kazalište je fluidno, puno pokreta, velik je raspon tema i osjećaja. Potekla nam je suza više puta, i od smijeha i od tuge.

Sljedeći dan smo se svi našli i otišli na Plitvička jezera. Bilo je prekrasno, družili smo se u krasnoj prirodi, gužvali se sa cijelim svijetom, koji je nerijetko sa podignutom obrvom gledao na našu malu svjetsku gluhu grupicu.

Lijepo smo jeli i pričali koliko se moglo na belgijsko-mađarsko-kineskom jeziku. Internacionalnom u svakom pogledu.

Sve u svemu prekrasna tri (za mene dva) dana festivala. Svaka pohvala Linu, Angelu, Lemary i svima koji su taj važan događaj pomogli realizirati.

Vaša Petra

rvju - intervju - intervju - intervju - intervju - intervju - intervju - intervju - intervju - intervju - inte

GRAZIELLA FALLETTA

humora kako bi pojačala doživljaj. Ljudi su oduševljeni predstavom. To me čini jako sretnom. Vjerojatno su otkrili komadiće vlastitog života u samoj predstavi.

Gledala sam vašu predstavu „Čuvari Snova“. Znam da je pisac tog djela jako poznat. Svaka čast svim glumcima i redatelju Angelu Naumovskom. Vrlo je teška za izvoditi, ali ste vi bili vrlo uspješni. Bilingualna metoda je pozitivna, ali jako teška za izvoditi na sceni.

na Angela i Lina. Posebno smo impresionirani Linom koji je ustajao u svemu i smirivao ljutnje, uz kooperaciju, uravnotežujući naše želje i potrebe, organizacija puta i sve drugo.

Hvala Lino, posebno na Plitvičkim jezerima, nikad neću zaboraviti te slapove i čistu vodu. Divni ste, nikad neću zaboraviti Zagreb. Zajedno ćemo ići dalje i Belgija i Hrvatska, u razvijanje prijateljstava, kazališta gluhih i naših

Ime mi je Graziella Falleta, dolazim iz Belgije i predsjednica sam kazališta gluhih „Belgijsko kazalište Gluhih“ koje je osnovano 2013. godine. Započelo je s dvoje ljudi, a sada se kazalište gluhih sastoji od osam ljudi. Zašto sam došla u Zagreb?

Upoznala sam Lina i on me pozvao na Festival kazališta u Zagrebu. Mislila sam daje pozvao samo nas, ali sam onda vidjela da dolaze gluhi glumci iz nekoliko zemalja, posebno oni iz Hong Konga, što me jako zabrinulo.

Naša predstava „Savršena bolnica“ je rađena prema istinitoj priči za koju sam saznala preko televizije. U predstavu sam dodala malo crnog

Na Plitvicama uživaju Belgijski umjetnici

Zahtjeva visoku koncentraciju i profesionalizam. Lino je savršen glumac i savršeno gestikulira. Super! Udruga Dlan je jako dobro organizirana, posebno naglašavam ovu ideju oko Festivala Znak&Zvuk. Svi su ponosni

kultura. Sretno!

INTERVJU : EDWARD CHAN, PREDSJEDNIK KAZALIŠTA „TIŠINA“ IZ HONG KONGA

Moram se pohvaliti da smo mi za-
pravo kulturni veleposlanici Hong
Konga.

**Tko je dao ideju i tko je režirao
vašu predstavu?**

Edwin i ja došli smo do ideje i
uspjeli realizirati svoje zamisli u
predstavi.

**Kako to da ste došli na naš festival
„Znak&Zvuk“?**

Lino i ja se poznamo još od
Salvia festivala u Estoniji i to
2012.godine, ostali smo u kon-
taktu i došli na njegov poziv.

**Možete li nam se predstaviti: Tko
ste, odakle ste, jeste li rođeni gluhi
i kako ste se snalazili u svojoj oko-
lini kao gluha osoba?**

Rođen sam kao čujuć, a sluh sam
izgubio u trećoj godini života
zbog visoke temperature. Bilo mi
je jako teško komunicirati i teško
sam razumio što drugi pričaju.

**Jeste li vi predsjednik dramske
udruge? Kad je udruga osnova-
na? Koja je zadaća vaše udruge?**

Zapravo sam ja predsjednik
dramske grupe koja postoji od
2000. godine. To je zapravo to naše
„kazalište tišine“ u kojem ispitu-
jemo razne vrste umjetničke ko-
munikacije, kako sa gluha tako
i sa čujućima. Primarna nam je
alternativna estetika utemeljena na
izvršnim pokretima tijela kao i bo-
gati efekti svjetla. TOS – Kazalište
tišine često gostuje na festivalima,
tako da smo obišli deset europskih,
azijskih i sjevernoameričkih gra-
dova u protekle tri godine.

**Recite nam kako vi gledate na
festival kazališta, vaše dojmove,
doživljaje, možda kritike ili neki
savjet ili prijedlog.**

Dobar raspored.... I dobra or-
ganizacija. Sve je bilo jako
dobro, možda samo to što je
nedostajalo još volontera...
Trebalo bi aktivirati više ljudi za re-
alizaciju budućih festivala.

uz film „Kiss“ upoznala sa ra-
dom ustanove na poboljšavanju
kvalitete života gluhih i nagluhih.
Vidjeli smo i metode kojima se
radi s učenicima oštećena sluha i
sa komunikacijskim teškoćama.

Ujedno nas je upoznala sa
životopisom gluhe slikarice Slave
Raškaj čije ime i nosi škola. U
vašem gradu, koji je svakako
pun kulture i bogate arhitekture,
posebno sam oduševljen ze-
lenim površinama. I Klub gluhih
i nagluhih, i to mi je tako lijepo
iskustvo. Također, jako smo svi
uživali na Plitvičkim jezerima,
bilo je fenomenalno! Tako čista
voda, slapovi, stvarno nešto
posebno! I bilo je puno ugodnog
druženja sa kazališnim grupama
iz Belgije, Mađarske, Srbije, a
posebno s vama iz Hrvatske.

Kako zamišljate buduće festivale?

Volio bi da budući festivali
duže traju, 3-4dana da bi imali

**Kako ste se proveli u Zagrebu,
Plitvičkim jezerima, u druženju s
ostalim gluha?**

Posjetili smo školu za gluhe
„Slava Raškaj“ gdje nas je de-
fektologinja Ružica Kežman

više vremena za razmjenu ide-
ja i iskustva. Bilo bi dobro i da
sudjeluje više kazališnih skupina.

INTERVJU JOANNE - TSANG KA WAI

Kakva je bila organizacija i sam vaš nastup?

Hvala organizatorima jer su se potrudili oko naše opreme i rekvizita i osjećamo da ste nas

prihvatili otvorenih srca. Iako smo različiti, svi smo jedno.

Da li ćete nešto moći primijeniti u svojoj zemlji?

Da, tu pažnju i brigu za kulturu i obrazovanje gluhih potrudit ćemo se provoditi i u Hong Kongu. Iako je kazalište već jako bitno u životu naših gluhih. Evo uskoro ćemo našu predstavu predstaviti u Palestini, u Betlehemu. Možda se uskoro i vidimo na nekom festivalu. Hvala vam na svemu, a posebno na divnom izletu na Plitvička jezera. Vi imate prelijepu zemlju i sve je tako divno zeleno i voda vam je izrazito čista. Želimo vam puno uspjeha i u kazalištu!

Uistinu nam je vrlo dragocjeno to što se možemo pridružiti Fes-

tivalu!! Izvrsno je bilo upoznati gluhe izvedbene umjetnike iz cijelog svijeta i upoznati zajednicu gluhih iz Zagreba!

Organizatori su se jako trudili u pripremanju za Festival i pomogli nama na različite načine, što je došlo iz iskrenih srca punih ljubavi i mi to jako cijenimo! Također su s nama podijelili informacije o obrazovanju i brige oko gluhih koje zajednica podržava, što nas je inspiriralo da više istražimo takve opcije u Hong Kongu.

Nadam se da će pomoći.

Živjeli!

Joanne

Fotografija za uspomenu na uspješno odrađen festival „Znak & Zvuk“